

Päiväys
5.12.2025

Diaarinumero
988/03.04.04.04.23/2024

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

5.12.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **12.12.2025**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 5.12.2025 nro 1544/2025, valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa, koskien maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaista yhteislupaa maa-aineksen ottoon ja kiviaineksen murskaukseen, Lapinlahti.

Luvan hakija

Loimaan Kivi Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **5.12.2025–12.1.2026** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **12.1.2026**.

05.12.2025

Dnro 988/03.04.04.04.23/2024

Asia Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa

Valittajat

[REDACTED] ja [REDACTED]

Luvan hakija

Loimaan Kivi Oy

Asian aikaisemmat vaiheet

Lapinlahden kunnan ympäristölautakunta on 5.10.2023 antamallaan päätöksellä 4.10.2023 § 44 hylännyt Loimaan Kivi Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen Lapinlahden kunnan Ollikkalan kylän kiinteistölle Heinämäki 402-412-40-35.

Loimaan Kivi Oy on valittanut päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen.

Vaasan hallinto-oikeus on 3.5.2024 antamallaan päätöksellä 550/2024 kumonnut ympäristölautakunnan päätöksen (4.10.2023 § 44) ja palauttanut asian lautakuntaan uudelleen käsiteltäväksi, sillä päätöstä ei ollut hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla perusteltu.

Päätös, josta valitetaan

Lapinlahden kunnan ympäristölautakunta 10.7.2024 (3.7.2024 § 31)

Ympäristölautakunta on myöntänyt Loimaan Kivi Oy:lle maa-aines- ja ympäristöluvan kiinteistölle 402-412-40-35, ottosuunnitelman mukaiselle alueelle. Hakemuksessa mainitun lisäksi on noudatettava lupaan liitettyjä määräyksiä 1–38, jotka kuuluvat seuraavasti:

Yleiset lupamääräykset

1. Ennen toiminnan aloittamista alueella on pidettävä aloitustarkastus, jossa käydään läpi lupaan liittyvät asiat.

2. Luvan voimassaoloaikana otettavaksi sallittu maa-ainesten kokonaismäärä on 300 000 m³-ktr ja vuotuinen ottomäärä on 30 000 m³-ktr.

3. Ottoalueen rajat on merkittävä maastoon esim. punaisiksi merkityillä paaluilla niin, että ne ovat nähtävissä koko ottamistoiminnan ajan. Oton aikana jyrkät ottorintaukset on merkittävä selvästi ja alueella liikkujia on varoitettava kyltein. Lisäksi yli kolme metriä korkeille jyrkänteille rakennetaan vähintään 2 m korkea aita tai kiviaidanne. Ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle on estettävä tarvittaessa puomilla tai vastaavalla järjestelyllä.

4. Sallittu ottotaso on +140,00 (N2000). Alin ottotaso tulee merkitä alueelle niin, että se on selvästi alueella työskentelevien nähtävissä.

5. Päivittäiset toiminta-ajat:

-Murskaaminen ma-pe klo 7–22

-Poraaminen ma-pe klo 7–21

-Räjäytykset ma-pe klo 8–16

-Rikotus ma-pe klo 18–18

-Kuormaaminen ja kuljetus ma-pe klo 6–22

Toiminta ei ole sallittua arkipyhinä.

6. Jokaisesta murskausjaksosta on ilmoitettava kirjallisesti läheisimmille asuinkiinteistöille viikkoa ennen toimintajakson alkamista (Kiinteistöt [REDACTED] ja [REDACTED])

7. Murskausjakson aloitusajankohta ja suunniteltu kesto on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle etukäteen vähintään viikkoa ennen töiden aloittamista. Samalla on myös ilmoitettava murskaustyöstä vastuussa olevan yhteystiedot.

Melu, värinä ja pöly

8. Toiminnasta aiheutuva melutaso (keskiäänitaso L_{Aeq}) ei saa asumiseen käytettävillä alueilla ulkona ylittää päiväajan (klo 7–22) ohjearvoa 55 dB eikä yöajan (klo 22–7) ohjearvoa 50 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla melutaso ei saa ylittää päivällä arvoa 45 dB eikä yöllä arvoa 40 dB.

9. Toiminnasta ei saa aiheutua värinän muodossa haittaa tai vahinkoa ympäristössä sijaitseville rakenteille tai lähistöllä asuville ja oleskeleville. Värinämittaukset on tarvittaessa suoritettava lähimmissä rakennuksissa ja rakenteissa, joissa toiminnasta voisi mahdollisesti aiheutua haittaa tai vahinkoa.

10. Toiminta tulee järjestää niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän melua ympäristöön. Melulähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Varastokasat tulee sijoittaa siten, että ne toimivat meluesteinä lähimpien häiriintyvien kohteiden suuntaan. Murskaimen ja muun toiminnan aiheuttamaa melua on muutoin torjuttava esimerkiksi koteloinnein ja kumituksin siten, kuin kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetussa valtioneuvoston

asetuksessa (VNA 800/2010) säädetään. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan tulee teettää melumittaus ulkopuolisella valtuutetulla toimijalla.

11. Toiminnasta aiheutuvien hengitettävien hiukkasten (PMIO) pitoisuus ulkoilmassa alueilla, joilla asuu tai oleskelee ihmisiä, ei saa ylittää vuorokausikeskiarvona $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mikäli toiminnasta myöhemmin epäillään aiheutuvan ilmanlaadun heikentymistä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, tulee toiminnanharjoittajan selvittää hiukkaspitoisuusmittauksin toiminnasta aiheutuvan pölyn leviäminen.

12. Pölylähteet on teknisten mahdollisuuksien mukaan sijoitettava toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Maa-ainesten varastointi ja käsittely sekä alueet, joilla työkoneet ja kuljetuskalusto liikkuvat, tulee hoitaa niin, että haitallinen pölyäminen voidaan tehokkaasti estää. Pölyn leviämistä tulee estää esim. riittävällä kastelulla tai käyttämällä koteloituja kuljettimia. Myös toiminta-alueen teitä ja tuotekasoja on tarvittaessa kasteltava pölyämisen estämiseksi.

Maaperän sekä pohja- ja pintavesien suojaaminen

13. Toiminnanharjoittajan tulee noudattaa yksityistielain määräyksiä käyttäessään mahdollisesti yksityisteitä kuljetuksiin.

14. Maa-ainesten otto tulee pyrkiä tekemään siten, että alueelle ei synny hulevesilammikkoa. Hulevesien ohjaus pois ottoalueelta tulee suunnitella ennakkoon, ja mikäli kulkeutuminen keskittyy pistemäisenä, tulee kohtaan tehdä laskeutusallas.

15. Alueelle mahdollisesti maisemointitarkoituksessa vastaanotettavista puhtaista maista tulee pitää kirjaa. Kirjanpidosta tulee käydä ilmi, mistä ne ovat peräisin ja kuinka paljon niitä on kulloinkin sinne otettu vastaan.

16. Polttoaineita, voiteluaineita tai muita kemikaaleja saa varastoida ja käsitellä vain tukitoiminta-alueella, jonka rakenteet on tiivistetty nesteitä läpäisemättömiksi ja korotettu reunoiltaan. Alueen tulee olla niin laaja, että myös kaluston tankkaaminen on mahdollista tiivistetyn alueen päällä. Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestettävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Kaikissa käytettävissä polttoainesäiliöiden jakelulaitteistoissa tulee olla ylitäytönesto ja laponesto. Säiliöiden täyttöputket ja jakelulaitteet on oltava lukittuna, kun alueella ei työskennellä. Säiliöiden täytöt on tehtävä valvotusti.

17. Koneiden huoltotoimenpiteet tulee tehdä muualla kuin toiminta-alueella. Mikäli alueella on tarpeen tehdä välttämättömiä koneiden huoltoja, tulee käyttää imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, jotka estävät polttonesteiden pääsyn maaperään. Kalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen. Alueella ei saa tarpeettomasti säilyttää koneita tai laitteita.

18. Voiteluaineet ja muut ympäristölle vaaralliset aineet on varastoitava tiiviissä astioissa katetussa tilassa, jonka lattia on tiivis ja voiteluaineita kestävä ja joka on varustettu korotetuilla reunoilla siten, että vuodot eivät pääse maaperään ja ne voidaan kerätä talteen. Asiattomien pääsy varastoon on estettävä lukitsemalla varasto silloin, kun alueella ei ole toimintaa. Voiteluaineiden tilapäinenkin varastointi suojaamattomalla paikalla on kielletty.

Jätehuolto

19. Toimintaa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Jätehuolto on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu ympäristön roskaantumista, maaperän pilaantumista eikä haittaa terveydelle eikä ympäristölle. Hyödyntämiskelpoiset jätteet on kerättävä erilleen muista jätteistä ja toimitettava luvan omaavaan vastaanottopaikkaan. Jätteitä ei saa polttaa eikä haudata.

20. Vaaralliset jätteet on säilytettävä tiiviissä astioissa, katetussa ja lukittavassa tilassa erillään muista jätteistä ja toisistaan. Jäteasioissa tulee olla merkintä jätteiden laadusta ja vaarallisuudesta.

21. Kertyneet jätteet on toimitettava alueelta pois jokaisen toimintajakson päätyttyä. Jätteet tulee toimittaa käsiteltäväksi asianmukaisen luvan saaneeseen paikkaan. Jätteistä on pidettävä kirjaa, josta ilmenee niiden määrä, laatu sekä toimitusaika ja – paikka. Vaarallisia jätteitä luovuttaessa on jätteiden siirrosta laadittava siirtoasiakirja, josta ilmenee valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen (179/2012) mukaiset tiedot.

22. Toiminta-alueella syntyvät käymäläjätteet on toimitettava asianmukaisen käsittelyluvan saaneeseen paikkaan.

23. Luvan saajan on noudatettava toimintaan liittyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa. Jätehuoltosuunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava valvovalle viranomaiselle.

Häiriö- ja poikkeustilanteet sekä toiminnan tarkkailu ja raportointi

24. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialansa tekniikan kehittymistä ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi varauduttava ottamaan käyttöön toiminnan kannalta parhaan tekniikan mukaisia mahdollisimman kehittyneitä ja tehokkaita laitteita sekä työmenetelmiä.

25. Vahinkotapauksista, kuten poltto- tai voiteluainevuodoista, on välittömästi ilmoitettava valvovalle viranomaiselle, pelastusviranomaiselle ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja muut ympäristölle haitalliset aineet on kerättävä välittömästi talteen. Öljyvuotojen varalta on oltava käytössä imeytysainetta ja säilytyspaikka öljyyntyneelle maa-ainekselle. Alueella tulee olla varattuna koko ajan öljyn torjuntaan tarkoitettua imeytysainetta. Onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminta-alueella on

oltava riittävä alkusammutus- ja vuotojen torjuntakalusto. Laitteiden läheisyydessä on oltava hätäkytkimet sekä ohjeet menettelystä vuoto- ja tulipalotapauksissa.

26. Mikäli alueelle syntyy vesiallas maa-ainesten ottamisen seurauksena, tulee altaan vedenlaatua tarkkailla toiminta-aikana vuosittain. Tarkkailutulokset on ilmoitettava lupaviranomaiselle vuosittain aina seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Vedenlaadusta tarkkaillaan seuraavia laatuparametreja: väri, sameus, happi, pH, sähkönjohtavuus, hiilidioksidi, kovuus, CODMn tai TOC, nitraattityppi, kloridi, sulfaatti, rauta, mangaani, öljyhiilivedyt (öljyhiilivetyjakeet C10-40 ja bensiinijakeet C5-10). Vedenlaadun tarkkailu tulee suorittaa aina samaan aikaan vuodesta, kun lammessa on vettä. Lammen vedenlaatua on tarkkailtava myös toiminnan jälkeen vähintään kertaalleen.

27. Alueelta pois ohjattavien hulevesien laatua tulee tarkkailla laskuojasta tai laskeutusaltaasta toiminta-aikana vuosittain. Tarkkailutulokset on ilmoitettava lupaviranomaiselle vuosittain aina seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Vedenlaadusta tarkkaillaan seuraavia laatuparametreja: väri, sameus, happi, pH, sähkönjohtavuus, hiilidioksidi, kovuus, CODMn tai TOC, nitraattityppi, kloridi, sulfaatti, rauta, mangaani, öljyhiilivedyt (öljyhiilivetyjakeet C10-40 ja bensiinijakeet C5-10). Vedenlaadun tarkkailu tulee suorittaa aina samaan aikaan vuodesta, kun ojassa tai altaassa on vettä.

28. Mikäli toiminnan aikana on aihetta epäillä maanoton vaikuttavan lähikiinteistöjen kaivojen vedenlaatuun, tulee toiminnanharjoittajan aloittaa säännöllinen vedenlaadun seuranta ko kaivoista. Vedenlaadusta tarkkaillaan seuraavia laatuparametreja: väri, sameus, happi, pH, sähkönjohtavuus, hiilidioksidi, kovuus, CODMn tai TOC, nitraattityppi, kloridi, sulfaatti, rauta, mangaani, öljyhiilivedyt (öljyhiilivetyjakeet C10-40 ja bensiinijakeet C5-10). Tarkkailutulokset on ilmoitettava lupaviranomaiselle vuosittain aina seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

29. Luvan saajan tulee osallistua alueella mahdollisesti myöhemmin järjestettävään pohjaveden laadun seurantaan yhdessä mahdollisten muiden alueen toimijoiden kanssa.

30. Luvan saajan on pidettävä käyttöpäiväkirjaa, johon kirjataan:

- Murskauslaitoksen toimintapäivät ja kokonaiskäyttötunnit
- Tiedot tuotteiden määristä
- Käytettyjen polttoaineiden sekä pääraaka-aineiden määrät
- Toimenpiteet melu- ja pölyhaittojen ehkäisemiseksi
- Jätteiden määrä, varastointitapa ja toimituspaikat
- Vastaanotetun puhtaan maa-aineksen määrät
- Tiedot mahdollisista häiriötilanteista ja niiden aikana syntyneistä päästöistä

31. Kirjanpito on oltava valvontaviranomaisen saatavilla tarkastuksella. Raportti edellisen vuoden toiminnasta, josta näkyvät em. asiat, on toimitettava ympäristölautakunnalle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Kirjanpitotiedot tulee säilyttää ainakin kolmen vuoden ajan.

32. Luvan haltijan on ilmoitettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä edellisenä vuonna otetut maa-ainesmäärät ja laatu lupaviranomaiselle Notto-tietokantaan.

Toiminnan lopettaminen ja maisemointi

33. Toiminnan pysyvästä tai pitkäaikaisesta lopettamisesta tai toiminnan oleellisesta muuttamisesta on hyvissä ajoin ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Mikäli maa-ainesten ottotoiminnan yhteydessä ilmenee jotain sellaista, mikä estää maa-ainesten oton hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti, luvan haltijan on viipymättä ilmoitettava asiasta valvovalle viranomaiselle. Tätä lupaa ei voida siirtää kolmannelle osapuolelle ilman lupaviranomaisen hyväksyntää.

34. Alueen jälkihoito ja maisemointi tulee tehdä vaiheittain ottamisen edistymisen mukaan niiltä alueilta, joilta aineksia ei enää oteta.

35. Oton jälkeen alue on siistittävä siten, että sinne ei jää jätettä, romua tai muuta sinne kuulumatonta ainetta tai tavaraa. Mahdolliset varastokasat on sijoitettava alueelle siten, että ne eivät estä alueen jälkihoitoa.

36. Vähintään 6 kk ennen toiminnan päättymistä, tulee valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi esittää yksityiskohtainen alueen maisemointisuunnitelma. Siinä tulee esittää ainakin alueella käytettävien maa-ainesten laatu ja määrä sekä metsittämissuunnitelma.

37. Alueen jälkihoitotyöt tulee suorittaa sitä mukaan kun ottamistoiminta edistyy. Rintaukset tulee muotoilla suunnitelmassa esitetyn mukaisesti. Tiivistyneet alueet (esim. teiden ja varastokasojen pohjat) on möyhennettävä ja pehmennettävä, jotta kasvillisuus pääsee juurtumaan alueelle. Tarvittaessa alueelle on tuotava muualta humusmaata. Kasvillisuus tulee palauttaa alueelle siementämällä ja istuttamalla.

38. Ottoalueen maisemointi on tehtävä kokonaisuudessaan ennen lupa-ajan päättymistä. Maisemointityön suorittamisesta on ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle lopputarkastuksen pitämiseksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava.

Perustelut

Lupahakemus ja tehdyt täydennykset sisältävät virheellisiä, puutteellisia ja ristiriitaisia tietoja ja arvioita, jotka koskevat toiminta-alueen luonto-, maisema- ja ympäristöarvoja, eläimistöä, toiminnan laatua, kestoa ja ajoittumista, erilaisia haittoja sekä tiestöä, sen turvallisuutta ja harrastusmahdollisuuksia. Ottamissuunnitelmassa ja yhteislupapäätöksessä ei ole huomioitu olennaisia lakipykäläiä, kaavamääräyksiä eikä toiminnan vaikutuksia tai mahdollisia vaikutuksia alueen eläimistöön ja toiminta-alueen vieressä sijaitsevaan Maaselänkankaan pohjavesialueeseen.

Kallisenmäen maa-ainesottoalueen maisema- ja luontoselvityksessä 2022 eläimiä havainnoitiin vain yhtenä päivänä. Selvityksistä puuttuvat selvityksen lähteenä käytetyssä oppaassa mainitut tiedot ahmasta, karhusta, sudesta ja ilveksestä sekä arvokkaat luontokohteet kuten valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet. Yhtenä päivänä talvella tehtyä lähdekartoitusta ja tihkupintojen selvitystä on syytä pitää puutteellisenä. Lupa ei voi perustua tällaiseen selvitykseen.

Kallisenmäki on osa alueellisesti merkittävää Natura-verkostoselvityksissä huomioitua useiden kallioalueiden kokonaisuutta. Kallisenmäen vieressä sijaitseva Helvetinkattila kuuluu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaisiin kallioalueisiin ja alueella on myös historiallisia arvoja. Sillä on valtakunnallisesti huomattavaa suojelullista merkitystä.

Toiminta aiheuttaa potentiaalisen vaaran, koska gabro on tutkimusten mukaan eniten arseenia sisältävä kivilaji. Hakemuksessa ja yhteislupapäätöksessä ei ole mainintaa arseenipitoisudesta eikä louhittavan kivilajin kielteisistä ominaisuuksista ja seikoista, joiden vuoksi sen louhimisella rikkomisella ja muulla käsittelyllä on haitallisia tai mahdollisesti haitallisia vaikutuksia eläimille, ympäristölle sekä ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle. Kiviaineksen rikkominen ja murskaaminen lisäävät arseenin liukenemista. Arseenia leviää pintavesien kautta ja leviämistä edistävät kiviaineksen kuljettaminen, varastointi kasoissa, pölyäminen ja hulevedet. Toiminta on riskialtista, koska toiminta sijoittuu osittain pohjavesialueeseen liittyvälle Särkilammen valuma-alueelle.

Kallisenmäellä ja sen välittömässä läheisyydessä esiintyvät vaarantuneet riekko ja pyy sekä luontodirektiivillä suojellut lajit karhu, ilves, susi ja ahma. Alueella on pysyviä ahmahavaintoja pitkältä ajalta. Louhinta- ja murskaustoimintaa harkitessa tulisi ottaa huomioon Suomen lajien, myös kasvien uhanalaisuutta koskeva Punainen kirja (2019). Punaisen kirjan

mukaan muun muassa kalliokiviaineksen otto ja kallioiden louhinta ovat kalliolajistoa uhkaavaa toimintaa.

Alueen ääniympäristön muuttuminen muuttaa kaunista maisemakuvaa merkittävästi. Maisemakuva voidaan tulkita aistimusten summaksi.

Muutokset toiminta-alueella ja sen ympäristössä ovat pysyviä eikä niitä voi korjata. Toiminnan tulisi olla huomattavasti vähäisempää ja lyhytkestoisempaa, jotta vaikutuksia ja haittoja voidaan jollain tavalla torjua sekä varmistua siitä, ettei louhittavan kivilajin arseenipitoisuus aiheuta vaaraa veden ja ympäristön laadulle ja siten myös eliöstön ja ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle. Turvallisuus-, valvonta- ja vastuunäkökulmia ei ole huomioitu päätöksessä riittävästi.

Asiassa on epäselvää onko valitukset ja muistutukset huomioitu päätöksenteossa. Luvanhakuprosessin aikana esitettyjä valituksia ja muistutuksia ei näy yhteislupapäätöksen liitteissä.

Valittajat ovat valituksen liitteessä tuoneet valituskirjelmässä esitetyn seikkojen lisäksi esiin muun ohella otto- ja murskausmäärissä sekä toimintaan liittyvän liikenteen määrissä havaitsemiaan ristiriitoja sekä alueen vaarallisuuteen ja toiminnan tiestölle aiheuttamiin haittoihin liittyviä seikkoja.

Ympäristölautakunta on laiminlyönyt velvollisuuksiaan ympäristönsuojelusta vastaavana.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Lapinlahden kunnan ympäristölautakunnalta on pyydetty lausunto valituksesta. Hallinto-oikeus on varannut Lapinlahden kunnalle, Siilinjärven ympäristöterveyspalveluille Lapinlahden kunnan terveydensuojeluviranomaisena, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta. Loimaan Kivi Oy:lle on annettu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta sekä asiassa annetusta lausunnosta ja vastineesta.

Lapinlahden kunnan ympäristölautakunta on antanut lausunnon.

Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut on antanut vastineen.

Pohjois-Savon ELY-keskus on antanut vastineen.

Loimaan Kivi Oy (jatkossa yhtiö) on antanut valituksen, lausunnon ja vastineiden johdosta vastineen, jossa se on esittänyt valituksen hylkäämistä sekä vaatinut, että valittajat velvoitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut korkolain 4§:n 1 momentin mukaisine korkoineen.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen sekä esittäneet lisäselvitystä [REDACTED] [REDACTED] valitusoikeuden perusteesta. Vastaselityksessä on toistettu valituksessa esitettyä sekä todettu muun ohella seuraavaa:

Toiminta-alue sijaitsee vain parin kilometrin etäisyydellä [REDACTED] [REDACTED] olevasta kiinteistöstä, jossa sijaitsee Helmi-elinympäristöohjelmaan kuuluva Suomen suurin ja yksi Suomen tärkeimmistä perinnebiotoopeista. Perinnebiotoopit ovat herkkiä muutoksille kuten raskaan liikenteen lisääntymiselle lähialueella. Asiakirjoista ei käy ilmi, etteikö raskas liikenne kulkisi myös perinnebiotoopin vierestä. Jos perinnebiotooppi häiriintyy tai taantuu se vaikuttaa perinnebiotoopin luokitukseen ja kiinteistön [REDACTED] maksettavaan Helmi-ympäristöohjelman mukaiseen taloudelliseen tukeen.

Pitkäkestoinen meluhaitta vaikuttaa [REDACTED] asumisviihtyvyyteen, sillä melu ei rajaudu vain toiminta-alueelle, vaan voi otollisissa olosuhteissa kantautua kauas. Myös raskas liikenne aiheuttaa meluhaittaa, jonka lisäksi se aiheuttaa vaurioita valittajien käyttämään tiestöön. Valittajat käyttävät muiden kuntalaisten tavoin Kallisenmäen aluetta virkistyskäyttöön ja metsästyksen. Toiminnalla on vaikutuksia virkistyskäyttöön. Valittaja ovat viitanneet myös oikeuksiinsa kuntalaisina.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta [REDACTED] [REDACTED] tekemänä.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää Loimaan Kivi Oy:n oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

1. [REDACTED] valitusoikeus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin kohdan 4 mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valittajalla ei ole valitusoikeutta.

Maa-aineslain 20 §:n 2 momentin mukaan saman lain 4 a §:ssä tarkoitettuun maa-aines- ja ympäristölupa-asiaa koskevaan yhteiseen lupapäätökseen haetaan muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190, 191, 196 ja 197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentissa säädetään.

Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valitusoikeus ympäristönsuojelulain nojalla annettuun päätökseen on asianosaisella.

Arvioitaessa valitusoikeutta ympäristönsuojelulain nojalla tulee lähtökohtaisesti tarkasteltavaksi se valituksenalaisessa päätöksessä tarkastellusta toiminnasta johtuvasta pilaantumisesta aiheutuva haitallinen vaikutus, joka saattaa kohdistua valittajaan. Oikeuskäytännössä vakiintuneen kannan mukaan valitusoikeuden perustavien haitallisten vaikutusten tulee olla välittömiä sekä merkittäviä nimenomaan ympäristönsuojelun kannalta. Vaikutusten merkittävyyttä on oikeuskäytännössä arvioitu keskeisesti toiminnan ja häiriintyvien kohteiden välisen etäisyyden perusteella.

███ esittämän selvityksen perusteella toiminta-alue sijaitsee noin parin kilometrin etäisyydellä heidän omistuksessaan olevasta ███ kiinteistöstä, ███ Helmi-ympäristöohjelmaan kuuluva perinnebiotooppi. Hallinto-oikeuden suorittaman karttatarkastelun perusteella ███ omistuksessa oleva ███ kiinteistö sijaitsee lähes kolmen kilometrin etäisyydellä hankealueesta ja heidän valituksessa ilmoittamansa osoite yli kolmen kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Kun otetaan huomioon toiminnan laatu ja laajuus sekä se mitä jäljempänä on todettu toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten ilmenemisestä ja ehkäisystä, ei ███ voida katsoa olevan asianosaisasemaa toiminnasta aiheutuvien melu-, pöly- tai muidenkaan vaikutusten takia ottaen huomioon heidän omistamiensa kiinteistöjen etäisyys toiminta-alueesta. Koska varsinaisesta luvanvaraisesta toiminnasta etäällä yleiseen liikennekäyttöön osoitetulla väylällä aiheutuvat liikenteen päästöt eivät tässä tapauksessa kuulu lupaharkinnan piiriin eikä tiestön mahdollinen vaurioituminen ole lupaharkinnassa arvioitava seikka, ei ███ ole katsottava olevan asianosaisasemaa mahdollisten raskaan liikenteen aiheuttamien vaikutusten takia. Vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan myöskään toiminta-alueen lähiympäristön virkistyskäyttö ei ole sellainen välitön ympäristönsuojelullinen intressi, joka perustaisi asianosaisuuden. Edellä mainittujen ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain säännösten nojalla annetusta yhteislupapäätöksestä valitusoikeutta ei ole myöskään kunnan jäsenyyden perusteella.

Edellä esitetyn perusteella ███ eivät ole nyt kysymyksessä olevassa maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisessa yhteislupa-asiassa valittamaan oikeutettuja asianosaisia. Näistä syistä valitus on jätettävä tutkimatta ███ tekemänä.

2.Valituksen hylkääminen

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1-5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan 1, 2 ja 6 kohtien mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Suomessa esiintyvistä tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Saman pykälän 2 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Menettelyyn liittyvät valitusperusteet

Valittajat ovat valituksessaan tuoneet esiin ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa koskevia perusteita ja moitteita. Hallinto-oikeus toteaa, että niiltä osin kuin on kyse kanteluluonteisista seikoista, ei niiden tutkiminen kuulu hallintolain 8 a luvun mukaisesti hallinto-oikeuden toimivaltaan. Siltä osin kuin valituksessa on kyse lupa- ja päätösmenettelyyn liittyvistä perusteista ympäristö- ja maa-aineslain nojalla, kuuluvat ne hallinto-oikeuden

arvioitavaksi. Tarkoituksenmukaisuusperusteella esitettyjä väittämiä ei käsitellä maa-aines - ympäristölupa-asian yhteydessä.

Valittajat ovat valituksessaan tuoneet esiin epävarmuuden siitä, onko heidän lausumiaan huomioitu lupa-asian käsittelyssä.

Valituksenalaiseen päätökseen on kirjattu tiivistelmät annetuista muistutuksista ja päätöksen mukaan yksilöidyt vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksissä ja päätöksen perusteluissa. Lisäksi Lapinlahden kunnan ympäristölautakunta on lausunnossaan todennut, että muistutukset ovat olleet päätöksen oheismateriaalina ja muiden valitusten ja muistutusten ohella lautakunnan tiedossa. Hallinto-oikeus katsoo valituksenalaisen päätöksen lupamääräykset ja perustelut huomioon ottaen, että asiassa annetut muistutukset on otettu lupaharkinnassa huomioon riittävästi ja siten kuin ympäristönsuojelulain 48 §:ssä säädetään. Asiassa ei näin ollen ole tapahtunut menettelyvirhettä.

Toiminnan sijainti ja kuvaus

Hankealue sijaitsee Lapinlahden kunnassa Ollikkalan kylässä kiinteistöllä Heinämäki 402-412-40-35 noin 20 kilometriä Lapinlahdelta koilliseen. Toiminta koskee tarvekiven louhintaa ja sivukiven murskausta. Alue on metsätalouskäytössä. Kallisenmäen kallioalueella ei ole voimassa yleiskaavaa tai asemakaavaa, eikä siellä ole Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 mukaisia kaavavarauksia.

Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat eteläpuolella noin 970 metrin ja noin 1270 metrin etäisyydellä. [REDACTED] kiinteistö on ottoalueen [REDACTED] kiinteistö.

Toiminnan kuvauksen mukaan louhinta etenee hitaasti portaittain ja irrotusmenetelmät ovat varovaisia, jotta kivi saadaan irrotettua mahdollisimman ehjänä. Kallion louhinnan vaiheita ovat kallionporaus sekä kiviaineksen irrottaminen räjäyttämällä, kiilaamalla ja vaijerisahausta apuna käyttäen. Kivet käsitellään avolouhoksessa ja siirretään sen jälkeen lohkareiden varastointialueelle. Lisäksi louhoksella suoritetaan sivukiven murskausta.

Ottolupaa on myönnetty 6,1 hehtaarin alueelle ja 300 000 m³ktr kokonaisottomäärälle. Vuotuinen ottomäärä on hakemuksen mukaan keskimäärin 30 000 k-m³ kiviainesta, josta noin 3000 k-m³ on tarvekiveä ja 27 000 k-m³ sivukiveä. Louhittava kiviaines on mustaa gabroa. Alueella on tehty vuonna 2020 koelouhinta, johon on myönnetty lupa 21.8.2020.

Alueella suoritetaan kalliosta louhitun mustan gabron paloittelua ja sivukivenä syntyvän rikotetun kiviaineksen murskausta. Kiviainesta on päätöksen kertoelmaosion ja 10.10.2022 toimitetun hakemuksen täydennyksen mukaan tarkoitus murskata kerran vuodessa 30 000–50 000 tonnia. Keskimääräisen vuosituoton on arvioitu olevan 30 000 tonnia. Koska ensimmäiseen

murskauskertaan kuluu todennäköisesti useampi vuosi, voi vuodessa murskattava määrä ylittää jossain vaiheessa vuosittain louhittavan määrän.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 2 on määrätty, että sallittu vuosittainen ottomäärä on 30 000 m³ltr. Valituksenalaisessa päätöksessä on lisäksi todettu, että hakemuksessa mainitun lisäksi on noudatettava lupamääräyksiä. Tähän nähden hallinto-oikeus katsoo, ettei louhinta- ja murskausmäärissä ole valituksessa esitettyjä epäselvyyksiä.

Pinta- ja pohjavesivaikutukset

Hakemukseen on liitetty Kallisenmäen maa-ainesottoalueen maisema- ja luontoselvitys 27.12.2022 jossa on esitetty karttatarkastelun perusteella arvio pohjaveden virtaussuunnista, lähdekartoitus, lähimmät kaivot sekä tiedot louhittavan kiviaineksen ominaisuuksista.

Maisema- ja luontoselvityksen mukaan hankealue ei sijaitse vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue, Maaselänkangas (0891606), sijaitsee noin 680 metrin etäisyydellä idässä. Luontoselvitykseen liittyvässä lähdekartoituksessa havaittiin Kallisenmäen itäpuolella tihkupintainen korpi. Maaselänkankaan pohjavesialueen eteläosalla on merkittäviä tihkupintoja Romonpuron Jooseppi yksityisellä luonnonsuojelualueella, jolle purkautuu pohjavettä luonnonsuojelualueen pohjoispuolella sijaitsevalta Maaselänkankaan pohjavesialueelta. Lähin kaivo sijaitsee luontoselvityksen mukaan noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Esitetyn selvityksen perusteella pohjavesien virtaussuunta on pohjoisesta etelään eivätkä pohjavedet virtaa hankealueelta pohjavesialuetta kohti. Lisäksi hankealue ja luonnonsuojelualue sijaitsevat eri valuma-alueilla. Siten toiminnasta ei ennalta arvioiden ole vaikutusta Maaselänkankaan pohjavesialueeseen eikä tihkupintaiseen korpeen eikä sillä ole luonnonsuojelualueeseen kohdistuvia pohja- tai hulevesivaikutuksia

Louhittavasta kiviaineksesta (Gablo) ei hakemuksessa esitetyn selvityksen perusteella liukene haitta-aineita pohja- tai pintavesiin. Hankealue ei sijaitse avoimen Geologian tutkimuskeskuksen maaperän taustapitoisuus-karttapalvelun mukaan tunnetulla arseeniprovinssialueella eikä saadun selvityksen perusteella ole muutenkaan syytä epäillä, että alueella olisi arseenia.

Lähin vesistö, Särkilampi, sijaitsee lähimmillään noin 900 metrin etäisyydellä louhinta-alueen reunasta.

Luontoselvityksen mukaan toiminnan pääasiallinen vaikutus pintavesiin muodostuu louhinnan ja eroosion aiheuttamasta kiintoaineskuormituksesta ja louhinnan räjähdelainejäämien tyyppiyhdistepäästöistä. Esitetyn selvityksen perusteella louhinnassa käytetään räjäytysaineita vain vähäisessä määrin.

Pääosa alueella syntyvistä hulevesistä ohjataan louhosalueelta pohjoiseen ensin Varpasjoen valuma-alueella (04.589) sijaitsevalle Katajasuolle ja edelleen Annikkaanpuroon ja Ala-Varpasen järveen. Hulevesien imeytymistä

tapahtuu jo ennen Katajasuota, jonka on luontoselvityksessä arvioitu toimivan hulevesien viivyttäjänä ja puhdistajana. Hulevesivaikutusten alapuoliseen vesistöön on arvioitu olevan vähäisiä.

Kun otetaan huomioon, että toiminta ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella ja mitä pohjaveden virtaussuunnista sekä hulevesien ohjauksesta on selvitetty, ovat pinta- ja pohjavesistä esitetyt selvitykset sekä lähdekartoitus asiassa riittäviä. Hallinto-oikeus katsoo, että myös louhittavan kiviaineksen ominaisuuksiin liittyen annetut tiedot ovat olleet riittäviä.

Valituksenalaisessa päätöksessä on annettu hulevesien ja pohjavesien suojelusta sekä tarkkailusta muun muassa lupamääräykset 14, 16–18 ja 27–29. Määräysten tarkoituksena on maaperän sekä pohja- ja pintaveden pilaantumisen estäminen. Määräyksillä pyritään estämään, että maahan ei pääse valumaan maaperää tai pohjaveden pilaamisvaaraa aiheuttavia aineita.

Annetut lupamääräykset, lähimmän pohjavesialueen sijainti, pohjaveden virtaussuunnat ja suunniteltu ottamistaso sekä saatu muu selvitys huomioiden toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa tai ympäristönsuojelulain 49 §:n 4 kohdassa tarkoitettua vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista vaikutusalueelta, maa-aineslain 3 §:n 1 momentin kohdassa 4) tarkoitettua tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista eikä toiminnalla ole ennalta arvioiden vaikutuksia myöskään pohjavedestä riippuvaisiin maaekosysteemeihin ja lähimpään kaivoon.

Melu- ja pöly

Kalliokiviaineksen ottamisen toiminnanaikaisia ympäristövaikutuksia ovat melu-, pöly- ja tärinävaikutukset. Ottotoiminnan melulähteitä ovat seulontalaitteet, pyöräkuormaajat, kuorma-autot ja kaivinkoneet. Merkittäviä melun lähteitä ovat myös kallion louhinta ja sivukiven murskaus. Pölyämistä aiheuttavat kiven louhinta, murskaus, kuormaus, työmaaliikenne, kuljetus ja varastointi. Kivilouhimolla syntyy pölyä myös sahauksen ja porauksen yhteydessä. Luontoselvityksessä esitetyn arvion mukaan metsäisellä alueella pöly laskeutuu enimmäkseen reuna-alueen puustoon.

Hakemukseen on liitetty ympäristömeluselvitys (11.1.2023), joka on tehty laskennallisesti mallintaen. Laskentatulosten perusteella tarvekivilouhinnan ja murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei ylitä melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä asuinrakennuksille asetettua raja-arvoa 55 dB (A). Melutaso alittaa myös luonnonsuojelualueille annetun melutason ohjearvon lähimmällä yksityismaiden luonnonsuojelualueella. Mallinnuksen leviämiskuvien perusteella meluvaikutus jää pääasiassa louhimoalueelle ja sen välittömään läheisyyteen.

Ympäristöluvan lupamääräyksessä 5 on määrätty toiminta-ajoina ja lupamääräyksessä 8 on asetettu noudatettavat melutasojen raja-arvot. Lupamääräyksessä 10 on määrätty meluntorjuntatoimista ja lupamääräyksessä

12 pölyntorjuntatoimista kuten melun- ja pölyn lähteiden ja varastokasojen sijoittelusta sekä kastelusta. Lupamääräyksessä 11 on vielä asetettu toiminnasta aiheutuvien hengitettävien hiukkasten (PMIO) vuorokausikeskiarvon enimmäispitoisuudeksi 50 µg/m³ ulkoilmassa alueilla, joilla asuu tai oleskelee ihmisiä.

Ottaen huomioon etäisyydet lähimpään asutukseen sekä annetut lupamääräykset, ei toiminnasta aiheutuva melu- ja pölyhaitta ennalta arvioiden ole häiritsevyydeltä merkittävää, eikä aiheuta naapurussuhdelain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta rasisusta tai muuta haittaa. Saadun selvityksen perusteella melu- tai pölyvaikutukset eivät ulotu myöskään noin 850 metrin etäisyydellä suunnitellusta ottoalueesta sijaitsevalle Romonpuron Jooseppi luonnonsuojelualueelle.

Luonnonarvot

Maisema- ja luontoselvityksen mukaan hankealuetta lähin Natura-alue Pieni Mustanselän metsä (FI0600111) sijaitsee noin 7 kilometrin etäisyydellä ottoalueesta. Kaakossa noin 850 metrin etäisyydellä sijaitsee lähin luonnonsuojelualue Romonpuron Jooseppi.

Hakemukseen liitettyssä luontoselvityksessä on kartoitettu luonnonsuojelulain ja vesilain mukaan suojellut luontotyytit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt sekä uhanalaiset ja huomionarvoiset luontotyytit sekä tehtiin liito-orava- ja maisemaselvitys.

Luontoselvityksessä todetun perusteella alueella ei tavata luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppijä, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisia suojeltuja vesiluontotyyppijä, metsälain 10 §:n erityisen tärkeitä elinympäristöjä, luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja tai muita luonnonmonimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita.

Maastokartoituksessa alueella havaittiin EU:n lintudirektiivissä mainitut pyy (elinvoimainen LC) ja teeri (vaarantunut VU). Luontoselvityksen perusteella pyylle sopivaa elinympäristöä häviää toiminnan myötä. Pyykannan ei kuitenkaan ole arvioitu heikentyneen seudullisesti tai valtakunnallisesti.

Valituksessa esitetyn mukaan alueella on tavattu suurpedoista karhu, ilves, susi ja ahma, joista ei ole mainintaa luontoselvityksessä. ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että sen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olisivat edellyttäneet tarkempaa selvitystä suurpetojen lisääntymis- ja levähdyspaikoista ottoalueella tai sen läheisyydessä.

Karhu, ilves ja susi kuuluvat luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentin mukaan EU:n tiukan suojelujärjestelmän piiriin, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on pykälän toisen momentin mukaan kielletty. Ahma ei kuulu EU:n tiukan suojelujärjestelmän piiriin eikä sitä näin ollen koske toisen momentin kielto. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 2023:73 mukaan luonnonsuojelulakiin perustuva lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto

voi koskea vain verrattain suppeita alueita, eikä mainittu säännös siten velvoita suojelemaan suden koko elinympäristöä. Hallinto-oikeus katsoo, että luontoselvitys on kokonaisuudessaan ollut riittävä asian ratkaisemiseksi. Huomioiden suden lisäksi myös karhun ja ilveksen lajikohtaiset erityispiirteet toiminnalle ei ole luonnonsuojelulain 78 §:stä johtuvaa estettä. Saadun selvityksen perusteella hankkeen toteuttamiseen ei myöskään ole luonnonsuojelulain tarkoittamaa estettä ahmasta johtuvista syistä.

Kun otetaan huomioon ottamisalueen etäisyys lähimmästä Natura- ja luonnonsuojelualueesta, Länkimäen perinnebiotoopista sekä edellä toiminnan aiheuttamien melu-, pöly- ja muiden haittojen ilmenemisestä ja niiden ehkäisystä esitetty sekä niihin liittyen annetut lupamääräykset, ei toiminnasta luvan mukaisesti toimittaessa ennalta arvioiden aiheudu merkittävää haittaa toiminta-alueen, sen lähiympäristön taikka viereisen luonnonsuojelualueen luonnonarvoille eikä toiminnasta aiheudu luonnonsuojelulain tai maa-aineslain 3 § 1 momentin 2 kohdan vastaisia seurauksia. Hakemuksen mukaisen toiminnan toteuttamiselle ei siten ole valittajan esittämää luonnonarvoista johtuvaa estettä.

Kaunis maisemakuva

Asiassa saadun selvityksen mukaan ottoalue sijaitsee hieman yli kahden kilometrin etäisyydellä valtakunnallisesti arvokkaasta Helvetinkattilan kallioalueesta. Ottoalue sijoittuu Kallisenmäen selänteelle, joka erottuu suhteellisen heikosti kaukomaisemassa. Alueella sijaitsee kalliopaljastumia, joiden maisema-arvot ovat kuitenkin paikallisia. Ottotoiminta muuttaa maisemaa hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä, mutta suojapuusto lieventää maisemahaittaa.

Kun otetaan huomioon ottamisalueen etäisyys Helvetinkattilan valtakunnallisesti arvokkaasta kallioalueesta, ei kalliokiviaineksen otolla ja murskauksella voida katsoa olevan vaikutusta Helvetinkattilan kallioalueen geologisiin, biologisiin tai maisema-arvoihin. Ottaen huomioon, että ottamisalue ei ole kaukomaisemasta erityisen erottuva eikä sieltä avaudu laajaa näköalaa ympäristöön, voidaan ottamisen aiheuttamien vaikutusten maisemaan arvioida muutoinkin olevan vain paikallisia. Maisemaa ei näissä olosuhteissa voida pitää sellaisena maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuna kauniina maisemana tai luonnon merkittävänä kauneusarvona, jonka tuhoutuminen estäisi maa-ainesten ottamisen hakemuksessa tarkoitettulla tavalla.

Muut valitusperusteet

Hallinto-oikeus katsoo, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa varattuun tarkoitukseen.

Valituksessa on esitetty alueen vaarallisuuteen ja toiminnan tiestölle aiheuttamiin haittoihin liittyviä seikkoja. Maa-ainesten ottamisluvassa voidaan antaa määräyksiä lähinnä liikenteen järjestämisestä ottamisalueella ja liikenteen ohjaamisesta alueen ulkopuolelle. Toiminta-alueen ulkopuolisten

teiden turvallisuutta ja kuntoa ei enempää käsitellä ympäristö- ja maa-ainesluvan yhteydessä

Mitä tulee valituksessa esitettyyn alueen vaarallisuuteen, hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräyksessä 3 ottoalueen rajaamisesta ja aitaamisesta määrätty huomioden, ottamisalueen rajauksesta on määrätty maa-aineslain 11 §:n tarkoittamalla tavalla.

Edellä esitetyt seikat ja valituksenalaisen päätöksen lupamääräykset huomioon ottaen toiminnan ei voida katsoa aiheuttavan maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla vaaraa tai haittaa ympäristölle tai asutukselle.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisen ympäristöluvan ja maa-aineslain 6 §:n mukaisen maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset eivät täytyisi. Valituksenalaisen päätöksen kumoamiseen ei ole valituksessa esitettyjen näkökohtien johdosta perusteita.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Loimaan Kivi Oy on vaatinut, että valittajat velvoitetaan korvaamaan toiminnanharjoittajan oikeudenkäyntikulut.

Kun otetaan huomioon asian laatu ja ratkaisun merkitys valittajalle, Loimaan Kivi Oy:n asema toiminnanharjoittajana sekä se, ettei asian lopputulos ole oikeudenkäyntikulujen korvaamista arvioitaessa ainoa määräävä tekijä, hallinto-oikeus hylkää yhtiön esittämän vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Luvan hakijan on asemansa puolesta varauduttava puolustamaan hakemustaan tuomioistuimessa. Asiassa ei ole kohtuutonta, että Loimaan Kivi Oy joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Lapinlahden kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).]

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **12.1.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Hanne Lohilahti

Esittelijä Maiju Sulin

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#